

مجلس آموزش عالی حکیم نظامی
بیرونی بریتانی

گواہی نامه

ببینویسید گواہی مرکز در مقاله تالیفی فی بر ماه 304 نام مجازت اصلی سبب 1392 در 11 جلدت عمر نیست به نامیخ

توسط جناب آقای اسرار خانم سید محمد باقر قزوینی در اقسام

به دیر خانه اولیسه کنفرانس مله جهان سازی حقوق کودکان و نوجوانان از دیدگاه
حقوق و روانشناسی (در ارای مجوز ISC) و اصل و پس از بررسی هیئت محترم داوران
حائز شرایط پذیرش قرار گرفت و به صورت پوستر ارائه گردید.

دیر اجلاس کنفرانس
نادر نقش بند

محمد علی محمدی

رئیس کنفرانس

دکتر صاحبعلی اکبری

دانشیار دانشگاه

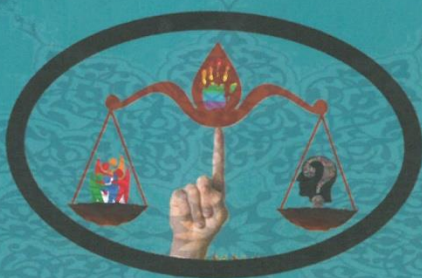

مجلس شورای عالی
آموزش عالی

مؤسسه آموزش عالی حکیم نظامی
فیردوسی غیرانتفاعی

تهیه و تنظیم:
امیر رضا خواجه نقدر

چکیده کنفرانس ملی جهانی سازی حقوق کودکان و نوجوانان
از دیدگاه حقوقی و روانشناسی

اعضای کمیته اجرایی:

دبیر اجرایی : دکتر نادر نقش بندی

ساناز سلمانی

جعفر سواعدی

ابراهیم رضا قلی زاده

میترا شفیقی

یاسمن حمیدی

خانم محمدزاده

جواد حسن زاده

حسین محروقی

پرویز داوودی

مهدی سرگران

علی ادبی

سمیه طاحونه ساز

سیامک سپاهی

سهراب صفا

محمدحسن عرب دلال

محمد کمیلی

سید مهرداد هوشیار حسینی

مسعود بهروزپور

جواد اکبریاری بهره

ناهید نعیمی کواندی

محمد بهبودی گرو

فاطمه رجبی دهنوی

تأملی فقهی بر ماده ۳۰۴ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲

در مورد جنایات عمدی نسبت به نابالغ

سید محمد هادی قبولی در افشان ۱

صالحه رضائی ۲

چکیده

قانونگذار جزائی در فصل سوم از کتاب سوم قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ شرایط عمومی قصاص را بیان کرده و در ماده ۳۰۱ مقرر کرده است: «قصاص در صورتی ثابت می‌شود که مرتکب، پدر یا از اجداد پدری مجنی‌علیه نباشد و مجنی‌علیه، عاقل و در دین با مرتکب مساوی باشد». قانون‌گذار، شرط بلوغ را در ماده اخیر ذکر نکرده و در ماده ۳۰۴ قانون مجازات اسلامی بیان داشته است: «جنایت عمدی نسبت به نابالغ موجب قصاص است». بر اساس ماده یاد شده در صورتی که بالغی شخص نابالغی را عمداً به قتل برساند، قصاص می‌شود. این در حالی است که طبق ماده ۱۴۶ قانون مجازات اسلامی، افراد نابالغ مسئولیت کیفری ندارند. بنابراین، در صورتی که نابالغی شخص بالغی را به قتل برساند، فاقد مسئولیت کیفری بوده و قصاص نخواهد شد. مفاد مواد قانونی یاد شده از نظرات فقیهان امامی اتخاذ گردیده است. یکی از مهمترین مسائلی که مورد اختلاف نظر اندیشمندان فقه قرار گرفته است، مسئله جنایت عمدی نسبت به نابالغ می‌باشد. برخی از دانشیان فقه با استناد به قاعده فقهی «لَا قَوْلَ لِمَنْ لَا يُقَادُ مِنْهُ» که متن حدیث و یک قاعده فقهی غیر اصطیادی است، در صورت قتل نابالغ توسط بالغ، قصاص را منتفی دانسته و بر این اعتقادند که همانگونه که اگر کسی مرتکب جنایت عمدی بر جنین گردد، حتی اگر روح در جنین حلول کرده باشد، قصاص نمی‌شود، مرتکب جنایت عمدی بر نابالغ را نیز نباید قصاص کرد.

قانون مجازات اسلامی اگرچه در ماده ۳۰۶ جنایت عمدی بر جنین را حتی پس از حلول روح موجب قصاص ندانسته اما از نظریه عدم اجرای قصاص در فرضی که بالغی نابالغی را به قتل می‌رساند پیروی نکرده و در ماده ۳۰۴ به قصاص بالغ حکم کرده است. مشهور فقها نتوانسته‌اند اطلاق آیه شریفه «أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ» را با قاعده فقهی یاد شده مقید نمایند. به نظر می‌رسد مستند مشهور اندیشمندان فقه امامی، روایاتی است که در رابطه با قصاص بالغ در صورت قتل نابالغ وارد شده است. لازم به ذکر است که فقیهان امامی با استناد به قاعده فقهی مذکور در فرضی که عاقلی مرتکب قتل عمدی دیوانه شده است حکم به عدم قصاص داده‌اند و چنین استدلال کرده‌اند که اگر دیوانه‌ای عاقلی را بکشد قصاص نمی‌شود، بنابراین در صورت قتل عاقل توسط دیوانه نیز باید قصاص را منتفی دانست. قانون مجازات نیز با توجه به همین دیدگاه فقهی در ماده ۳۰۱ یکی از شرایط عمومی قصاص را تساوی مجنی‌علیه با مرتکب در عقل ذکر کرده است و در ماده ۳۰۵ همان قانون بیان داشته است که: «مرتکب جنایت عمدی نسبت به مجنون، علاوه بر پرداخت دیه به تعزیر مقرر در کتاب پنجم (تعزیرات) نیز محکوم می‌شود».

در این جستار سعی بر آن است که به روش تحلیلی - توصیفی، با تبیین و تحلیل و نقد دقیق دیدگاهها و ادله مشهور فقیهان در مسئله یاد شده، نظر غیر مشهور را تقویت کرده و به صورت مستدل اثبات نماییم که دیدگاه عدم قصاص بالغ در صورت قتل نابالغ با اصول و مبانی فقهی سازگارتر و موافق با احتیاط است.^۱

واژگان کلیدی: بالغ، نابالغ، مسئولیت کیفری، قصاص، فقه امامی، قانون مجازات اسلامی.

۱. استادیار گروه فقه و حقوق دانشگاه فردوسی مشهد (h.ghaboli@um.ac.ir)

۲. صالحه رضایی دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق خصوصی دانشگاه فردوسی مشهد

(salehe.rezaei@mail.um.ac.ir)